

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 861/2023
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ и ЕЕ сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Владимир Милановић адвокат из ..., против тужене Опште болнице Ваљево из Ваљева, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3941/22 од 22.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3941/22 од 22.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 268/21 од 18.01.2022. године, исправљене решењем тог суда од 09.02.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле АА и обавезана тужена да јој на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 199.882,95 динара са законском затезном каматом на овај износ од 21.12.2021. године па до коначне исплате, као и износ од 41.309,79 динара на име затезне камате обрачунате до 20.12.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ББ и обавезана тужена да му на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 67.347,37 динара са законском затезном каматом на овај износ од 21.12.2021. године па до коначне исплате, као и износ од 8.388,26 динара на име затезне камате обрачунате до 20.12.2021. године. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле ВВ и обавезана тужена да јој на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 173.595,45 динара са законском затезном каматом на овај износ од 21.12.2021. године па до коначне исплате, као и износ од 36.460,71 динара на име затезне камате обрачунате до 20.12.2021. године. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле ГГ и обавезана тужена да јој на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 158.874,45 динара са законском затезном каматом на овај износ од 21.12.2021. године па до коначне

исплате, као и износ од 32.707,22 динара на име затезне камате обрачунате до 20.12.2021. године. Ставом петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ДД и обавезана тужена да јој на име топлог оброка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 193.749,20 динара са законском затезном каматом на овај износ од 21.12.2021. године па до коначне исплате, као и износ од 39.444,80 динара на име затезне камате обрачунате до 20.12.2021. године. Ставом шестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље ЂЂ и обавезана тужена да јој на име топлог оброка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 203.212,70 динара са законском затезном каматом на овај износ од 21.12.2021. године па до коначне исплате, као и износ од 40.859,90 динара на име затезне камате обрачунате до 20.12.2021. године. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима на име трошкова парничног поступка плати износ од 402.945,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3941/22 од 22.11.2022. године, преиначена је првостепена пресуда и одбијени тужбени захтеви тужилаца да се обавезе тужена да им на име топлог оброка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати тржене новчане износе са припадајућом законском затезном каматом на начин ближе описан у ставовима првом, другом, трећем, четвртом, петом и шестом изреке другостепене одлуке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у седмом ставу изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка и обавезани тужиоци да туженој накнаде трошкове поступка по жалби у износу од 110.000,00 динара, те одбијен захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка по жалби, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због битних повреда одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) па је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радом односу код тужене и то тужиље АА и ЕЕ на пословима ... са коефицијентом за обрачун и исплату плате од 6,83, тужиље ДД и ВВ на пословима ... са коефицијентом за обрачун и исплату плате 7,34, тужиља ГГ на пословима ... са коефицијентом за обрачун и исплату плате 7,34, а тужилац ББ на пословима ... са коефицијентом за обрачун и исплату плате 8,98. У утуженом периоду тужиоцима је исплаћивана минимална зарада у којој није садржана накнада трошкова за исхрану за време рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора

утврђена је и из налаза и мишљења судског вештака за економско – финансијску област, тако што је дневни износ топлог obroка обрачунат у висини од 250,00 динара бруто, а месечни износ регреса за коришћење годишњег одмора у висини од 1/12 минималне зараде, а према најповољнијим критеријумима за тужену у важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да у минималној заради која је тужиоцима исплаћивана у спорном периоду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, па је применом одредби члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама и члана 111. Закона о раду закључио да је тужена дужна да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према најповољнијим критеријумима за тужену у важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији и усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд није прихватио правно становиште првостепеног суда, већ је закључио да су, сходно одредбама Закона о платама у државним органима и јавним службама и Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запосленима у јавним службама, у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, сматрајући да ово право не припада тужиоцима, како је то потврђено и Посебним колективним уговором.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 1/15, 3/18) као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19...58/20) у одредби члана 91., а Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18) у доредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са

законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 95/18) у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим Законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Чланом 118. став 1. истог Закона прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.) док је према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у здравственим установама.

У конкретном тужиоци су запослени у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом о положају, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, који су закључивани у периоду од 2015. до 2020. године, није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis* произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилаца. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиоцима не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег

одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њихових плате, па је стога чињеница да је тужиоцима у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији да је била нижа од минималне) по оцени Врховног суда, без утицаја су на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка, на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**